

Motion till riksdagen 2006/07:So351

av **Hans Wallmark m.fl. (m)**

Provsmakning av lokalt producerade alkoholhaltiga produkter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fabriksförsäljning av lokalt producerade alkoholhaltiga produkter.

Motivering

När Sverige blev medlem av EU 1995 upphörde flera av monopolerna på alkoholområdet, såsom import, tillverkning och partihandelsförsäljning. Allt detta skedde för att anpassa Sverige till den inre marknadens friheter. Emellertid valde Sverige att behålla detaljhandelsmonopolet, Systembolaget, av alkoholpolitiska skäl. Villkoret vid förhandlingarna om svenskt EU-inträde var att slå vakt om näringsfriheten för producenter. Systembolaget får inte diskriminera producenter inom EU.

Systembolaget skall ha ett utbud som motsvarar ett tvärsnitt av alkoholprodukter från hela världen. Inget EU-land, område eller producent får diskrimineras. Alla offerter skall bedömas lika, oavsett ursprung. Det innebär att endast en bråkdel av alla världens producenter ges tillträde till den svenska marknaden. Svenska producenters möjlighet att få in sina drycker i Systembolagets sortiment är – och skall givetvis vara – lika begränsade som utländska producenters eftersom dessa annars skulle bli diskriminerade. Systembolagets storskalighet innebär också ett hinder. Monopolet skall helst förse hela Sverige, vilket kräver stora kvantiteter. För svenska småskaliga producenter, såsom exempelvis Bjäre Hembygd, Kiviks Musteri eller någon annan mindre aktör kan detta vara ett problem.

Just Bjäre Hembygd AB är ett exempel på hur lokala potatisproducenter försöker att etablera en alternativ användning av färskpotatisen. Bland annat har Bjäre Hembygd med hjälp av ett bränneri i Finland skapat egen vodkaframställning. Projektet bygger på principen om vintage, alltså årgångsvodka.

Fel! Okänt namn på

Det finns en uttalad ambition om ett bränneri på Bjärehalvön och att till detta knyta utställningslokaler och andra anläggningar för att lyfta fram potatisen som en fantastisk produkt. Just den typen av engagemang och initiativ är av stor betydelse för en levande landsbygd där etablerade produkter och grödor ges fler och nya användningsområden samt där säsongen byggs ut så att besökare kan attraheras även andra tider än under de klassiska semesterveckorna i juli och augusti.

Ett problem för en anläggning lik den Bjäre Hembygd önskar uppföra, eller för exempelvis bränneriet i Åhus och de whiskystillverkare som nu ser dagens ljus i Sverige, är att lokal provsmakning och försäljning inte är tillåten. Det som är självklarheter och naturligt vid vingårdar i Italien och Tyskland, hos calvadostillverkare i Frankrike eller cava-husen i Spanien, är en omöjlighet i Sverige. Det försvårar kraftigt för den viktiga upplevelse- och turismbranschen. Kopplingen till det lokala och nära är extra viktig i uppbyggnadsskedena då varumärket skall etableras. Sällan finns en tillräcklig ekonomisk styrka. Det gör att företagen är i stort behov av turister och besökare som sedan kan sprida kännedom om varor och miljöer.

Det är inte ovanligt att exempelvis maltwhiskydestillerier i Skottland och Irland eller konjaksdestillerier i Frankrike säljer stora kvantiteter direkt till besökare. Den här fabriksförsäljningen är ett billigt och enkelt sätt att sälja dryckerna. Det behövs inga mellanled eller någon fördyrande distribution. Svenska producenter är tyvärr förhindrade att göra samma sak på grund av monopolet. Det här försätter den inhemska produktionen av destillerat samt okryddad och smaksatt sprit i en omöjlig sits. Å ena sidan råder näringsfrihet och inget tillverkningsmonopol, å andra sidan finns det bara en möjlighet att sälja produkten till kunderna, och det är genom Systembolaget, som inte får särbehandla svenska spritprodukter. Därför vore det önskvärt att tillåta fabriksförsäljning i Sverige. För utländska besökare på genomresa är det inte ens aktuellt med Systembolagets beställningssortiment då leverans inte sker till det egna landet och det kanske inte är aktuellt med ett besök i Sverige eller Skåne under de närmaste åren. Därmed går landet miste om den typ av inkomster som i andra länder betraktas som lika självklara som värdefulla.

Det finns farhågor om att fabriksförsäljning skulle utmana Systembolagets monopol. Förvisso sker ett undantag från detaljhandelsmonopolet, men det är den enda lösning som kan förena näringsfriheten med den fria konkurrensen. Alternativet är att helt avveckla monopolet. Vad gäller alkoholpolitiska aspekter så innebär fabriksförsäljning naturligtvis ökad tillgänglighet. Det är förstås oerhört viktigt att poängtera att fabriksförsäljningen måste underkastas samma regler och samma tillsyn som annan alkoholförsäljning för att stävja att alkohol säljs till minderåriga. Sådant skall beivras på samma sätt som sker vad gäller restauranger eller Systembolagets butiker.

Producenterna av svenska alkoholprodukter borde ha rätt att få rimliga möjligheter till avsättning av sina produkter. Det skulle skapa nya arbetstillfällen, bidra till ökad turism och medverka till en levande landsbygd.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 26 oktober 2006

Hans Wallmark (m)

Peter Danielsson (m)

Anders Hansson (m)

Olof Lavesson (m)

Sven Yngve Persson (m)

Margareta Pålsson (m)

Ewa Thalén Finné (m)

Inge Garstedt (m)

Christine Jönsson (m)

Göran Montan (m)

Anne-Marie Pålsson (m)

Mats Sander (m)

Marie Weibull Kornias (m)